

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Μ. Δευτέρα 18 Απριλίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Α1. Μία από τις καταστάσεις που ενοχλούν τον έφηβο συγγραφέα του Κειμένου 2 είναι η υπερπροστατευτική συμπεριφορά και η τάση των γονιών του για αποφυγή σύγκρουσης και η συνεχής νουθεσία. Παράλληλα το άγχος για τις σχολικές επιδόσεις συγκρούεται με την προσπάθεια διαχείρισης των αλλαγών στην εξωτερική του εμφάνιση. Τέλος, η κυκλοθυμικότητα και τα ανάμεικτα συναισθήματά του για κοινωνική αποδοχή ή διαφοροποίηση αλλά και η πίεση για συμμόρφωση στην κοινωνική νόρμα τού προκαλούν σύγχυση και εκνευρισμό.

[73 λέξεις]

Α2. Β . Διαίρεση

Τεκμηρίωση: Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου η συντάκτρια διακρίνει τις προσδοκίες των γονέων (διαιρετέα έννοια) σε «δύο τομείς» όπως χαρακτηριστικά αναφέρει. Τα μέλη της διαίρεσης αποτελούν οι προσδοκίες που αφορούν στη συμπεριφορά των παιδιών και οι προσδοκίες που αφορούν στην επαγγελματική , κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση .

Αιτιολόγηση επιλογής: Ο ρόλος της διαίρεσης ως τρόπου ανάπτυξης της παραγράφου υπηρετεί την πρόθεσή της συντάκτριας να καταστήσει σαφείς και κατανοητές τις προσδοκίες των γονέων επιμερίζοντας τις σε κατηγορίες. Με την χωριστή τους παρουσίαση θα βοηθηθεί ο αναγνώστης στην καλύτερη επεξεργασία των πληροφοριών και πρόσληψη των νοημάτων.

Α3. Κύριος τρόπος σύνδεσης στην 5η παράγραφο του Κειμένου 2 είναι το **ασύνδετο σχήμα** («Χαιρέτα τον θείο σου, πάρε τηλέφωνο τη γιαγιά σου, πες χρόνια πολλά στη

νονά σου, χτενίσου, ντύσου καλύτερα, μην καμπουριάζεις, μη με κάνεις ρεζίλι, ελπίζω να μας κάνεις υπερήφανους, πρόσεχε τη γλώσσα σου, να μην δώσεις ποτέ δικαιώματα στην κοινωνία, να πετύχεις στη ζωή σου, να έχουν όλοι να λένε για σένα»).

Με το ασύνδετο σχήμα παρουσιάζονται από τον έφηβο συντάκτη μια σειρά από παραδείγματα νουθεσιών των γονιών του που τον παροτρύνουν να συμμορφωθεί με τους κανόνες συμπεριφοράς του κοινωνικού περίγυρου.

Με τη χρήση του ασύνδετου σχήματος ο λόγος γίνεται πυκνός και γοργός και το ύφος αποκτά ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα προσελκύοντας το ενδιαφέρον του δέκτη.

A4. Στοιχεία προφορικότητας:

- **Ερωτήματα**

π.χ. «Όλοι οι μεγάλοι μιλάνε για την εφηβεία, αλλά τι θα λέγατε έτσι για αλλαγή να ακούγατε και έναν έφηβο;», «Και αυτά τα σπυριά πότε βγήκανε; Και το μαλλί μου σήμερα γιατί δεν στρώνει;», «Δηλαδή για να καταλάβω, ποιος είναι ο πραγματικός ορισμός της εφηβείας στη χώρα μας;»

- **Καθημερινό λεξιλόγιο**

π.χ. «Ένα πράγμα που μου τη δίνει...»

«Αφήστε που περνάω μια φάση ...»

«...θα τον κανονίσω»

«...να τσαντίζεσαι»

- **Χρήση α΄ και β΄ προσώπου**

π.χ. «εγώ πρέπει να απορρίψω το γονεϊκό πρότυπο»

«Ξέρεις τι είναι να έχεις ξαφνικά τις επιθυμίες ενός μεγάλου και την ανυπομονησία ενός παιδιού;», «Μαμά, μπαμπά το ξέρω ότι τρέμετε από την αγωνία»

- **Προστακτική έγκλιση**

π.χ. «Προσέξτε λοιπόν τούτο το τελευταίο», «Ακούστε λοιπόν»

Με τις γλωσσικές αυτές επιλογές ο έφηβος συντάκτης επιδιώκει τη δημιουργία ενός κλίματος αμεσότητας και οικειότητας με το δέκτη. Ανοίγει ένα διάλογο μαζί του εξομολογούμενος προσωπικές σκέψεις και εμπειρίες του τις οποίες διατυπώνει απλά, ζωντανά και παραστατικά.

ΘΕΜΑ Β

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο στο σχολικό περιοδικό

Συντάκτης: μαθητής/ μαθήτρια

Ζητούμενο 1: Η στάση των γονέων και των εκπαιδευτικών απέναντι στους νέους κατά την περίοδο της εφηβείας

Ενδεικτικός τίτλος:

«Γονείς και δάσκαλοι δίπλα στους εφήβους»

Ενδεικτικός πρόλογος: Η εφηβεία είναι μια μεταβατική περίοδος στη ζωή ενός ανθρώπου. Κατά τη διάρκειά της συντελούνται βιολογικές, σωματικές και ψυχολογικές μεταβολές που επηρεάζουν και διαμορφώνουν τη στάση του εφήβου απέναντι στον εαυτό του και στους άλλους, ενηλίκους και συνομηλίκους, καθώς και τις απόψεις και τις ιδέες του απέναντι σε αρχές και αξίες που επικρατούν στην κοινωνία που ζει. Επίσης, η εφηβεία είναι μια περίοδος αναζήτησης ταυτότητας, ατομικότητας, προσωπικών επιλογών και στάσης ζωής.

Κύριο μέρος: Ωστόσο, σήμερα οι αναζητήσεις αυτές γίνονται όλο και δυσκολότερες εξαιτίας της ρευστότητας της σύγχρονης οικογενειακής ζωής αλλά και του σχολικού περιβάλλοντος, στο οποίο ο νέος περνά μεγάλο διάστημα από τον καθημερινό του χρόνο. Καθώς λοιπόν ο έφηβος βρίσκεται σε φάση αναζήτησης ταυτότητας, έτσι και ο γονιός βρίσκεται σε φάση αναζήτησης του γονεϊκού του ρόλου, αφού έρχεται αντιμέτωπος με πρωτόγνωρες συμπεριφορές και νέες ανάγκες του παιδιού και σε αρκετές περιπτώσεις δυσκολεύεται να τις διαχειριστεί.

Η στάση των γονέων απέναντι στους νέους κατά την εφηβεία:

Προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτές οι καταστάσεις οι γονείς οφείλουν όσον αφορά τους εφήβους:

→ να τους παρέχουν τα αναγκαία για τη σωστή ανάπτυξή τους, δηλαδή τροφή, στέγη, ασφάλεια κ.λπ. όπως και στοργή, αγάπη και υποστήριξη σε συνδυασμό με τις πρώτες βασικές γνώσεις για τον κόσμο.

→ να επιδεικνύουν ενδιαφέρον για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι νέοι και να τους συμπαραστέκονται δείχνοντας κατανόηση και ευαισθησία αφιερώνοντας τον αναγκαίο χρόνο.

→ να διαδραματίζουν καθοδηγητικό, συμβουλευτικό ρόλο, χρησιμοποιώντας ως μέσο πειθούς το διάλογο.

→ να αποδεχθούν το γεγονός ότι οι έφηβοι έχουν το δικαίωμα να αποφασίζουν για τη ζωή τους και να σέβονται τις επιλογές τους.

→ να αποφεύγουν τόσο τον υπερπροστατευτισμό όσο και την υπερβολική επιείκεια και ελευθερία.

→ να παρέχουν και να αποτελούν και οι ίδιοι υγιή πρότυπα και να καλλιεργούν τις θετικές αξίες.

→ να μην είναι διαρκώς επικριτικοί και επιφυλακτικοί απέναντι στους εφήβους.

→ να αναγνωρίζουν τις ευθύνες τους για τον κόσμο που παραδίδουν στους νέους και να αποδέχονται την κριτική τους.

Μεταβατική περίοδος: Ταυτόχρονα με τους γονείς και οι εκπαιδευτικοί, που βρίσκονται σε συνεχή επαφή με τους εφήβους, χρειάζεται να επανεξετάσουν τη στάση που υιοθετούν απέναντι στους νέους. Ειδικότερα οι δάσκαλοι οφείλουν:

→ να εγκαταλείψουν το στείο διδακτισμό ή την αυταρχικότητα και να προσπαθήσουν να προσεγγίσουν τα παιδιά ακούγοντας τα προβλήματά τους.

→ να επιδιώξουν τον εκσυγχρονισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας, με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογικών δυνατοτήτων, με την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, με τη βιωματική μάθηση, με την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, με την υιοθέτηση ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

→ να ενισχύσουν τον ανθρωπιστικό προσανατολισμό της εκπαίδευσης κι έτσι να διαπλάσουν αυτόνομες προσωπικότητες.

→ να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των εφήβων στις μαθητικές κοινότητες και συγχρόνων να ενδυναμώσουν το ρόλο τους, μώνοντας τους μαθητές στις δημοκρατικές διαδικασίες, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες και να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων.

→ να καλλιεργήσουν τη συνεργατικότητα και το συλλογικό/ κοινοτικό πνεύμα.

→ να παρέχουν ουσιαστικό επαγγελματικό προσανατολισμό ενημερώνοντας τους νέους για τις νέες εργασιακές προοπτικές και για τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

→ να οργανώνουν ποικίλες εκδηλώσεις και δράσεις με την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών, οι οποίες συγχρόνως ενισχύουν το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.

Ενδεικτικός επίλογος: Συμπερασματικά, τόσο οι γονείς, όσο και οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να συνειδητοποιήσουν τις ανάγκες, τα προβλήματα, τους φόβους και τις ανασφάλειες των σημερινών εφήβων και να επανεξετάσουν τη στάση τους. Δεν είναι εύκολη διαδικασία και ο δρόμος είναι μακρύς.

ΘΕΜΑ Γ**Παραδείγματα:**

α) χρήση α' πληθυντικού προσώπου: «**κινάμε**», «**είμαστε τα νιάτα**», «**πλάθουμε τη νέα ζωή!**» «**ανεβάζουμε όσο πάει**».

Με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου το ποιητικό υποκείμενο συμμετέχει στο σύνολο των ατόμων στους οποίους απευθύνεται, δηλαδή στη νέα γενιά και υπογραμμίζει το κοινό βίωμα και την αίσθηση της συλλογικής προσπάθειας που καταβάλλεται για την επίτευξη του κοινού στόχου, την ανύψωση της αξίας του ανθρώπου. Ο ποιητής εμφορείται από αισθήματα συνεργασίας και ομαδικότητας τα οποία θέλει να μεταφέρει με άμεσο και οικείο τρόπο στους αποδέκτες του.

β) **Γενικά:** Η χρήση της επανάληψης αυξάνει την ένταση στον λόγο και την αισθητική απόλαυση προκαλώντας ταυτόχρονα συναισθηματική φόρτιση. Η προσοχή του δέκτη στρέφεται στο επαναλαμβανόμενο στοιχείο που αποκτά μεγαλύτερη σημασία (έμφαση).

Συγκεκριμένα παραδείγματα:

- **Τα ουσιαστικά άνοιξη και ήλιος:** «Με της άνοιξης τον ήλιο», «ήλιος κι άνοιξη»

Με την επανάληψη αυτή δίνεται έμφαση στην αναγέννηση και στο φως που συμβολίζουν τα δύο ουσιαστικά και συνδέονται με τη νέα γενιά που χαρακτηρίζεται ακριβώς από την τάση για ανανέωση και καινούριο ξεκίνημα με τόλμη και αισιοδοξία.

- **Το επίθετο λεύτερη:** «λεύτερη πατρίδα», «σκέψη λεύτερη και λόγος», «λεύτερη όλ' η πλάση»

Η επανάληψη του επιθέτου «λεύτερη» επισημαίνει την ανάγκη και απαίτηση της νέας γενιάς για ελευθερία όχι μόνο εθνική αλλά και πνευματική- ηθική. Αυτή η ανάγκη συνυφάνεται με την ελευθερία που χαρακτηρίζει όλη τη φύση μέρος της οποίας είναι και ο ίδιος ο άνθρωπος.

- **Το αριθμητικό επίθετο χίλιοι:** χίλιοι τόποι, χίλιοι τρόποι, χίλια θάματα παντού.

Η επανάληψη του αριθμητικού επιθέτου «χίλιοι» υπογραμμίζει ότι στον « αγώνα του καλού» οι δυνατότητες και οι τρόποι επίτευξης των στόχων πολλαπλασιάζονται. Ιδιαίτερα μέσα από τα μάτια της «μελλούμενης ανθρωπότητας» η οποία είναι από τη

φύση της αισιόδοξης και σε κάθε εμπόδιο ορθώνει την πίστη της πιστεύοντας στο «θάμα».

ΘΕΜΑ Δ

Ενδεικτική απάντηση:

Ο ποιητής Βάρναλης εξυμνεί τα νιάτα αναθέτοντάς τους καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη ενός καλύτερου κόσμου στον οποίο η αξία του ανθρώπου δε θα φθίνει αλλά θα εξυψώνεται. Η γενιά των νέων διαθέτει έναν καταπληκτικό εξοπλισμό: σωματική («με τα μπράτσα»), ηθική («Ορτοί για το θρίαμβο της Αλήθειας μ' οδηγό την Αρετή»), ψυχική («με χαρά και μ' εμπνοή») αλλά και πνευματική («σκέψη λεύτερη και λόγος») ρώμη. Όλα αυτά έρχονται σε αντίθεση με την σωματική και ηθικοπνευματική κόπωση και το συντηρισμό της παλαιότερης γενιάς που συμβιβάζεται. Η νέα γενιά είναι έτοιμη να πλάσει ένα μέλλον («πλάθουμε τη νέα ζωή») χωρίς εξαρτήσεις («δίχως αλυσες, ντροπή») αλλά ελεύθερο.

Κατά την άποψή μου ο Βάρναλης προσεγγίζει διαχρονικά το ρόλο των νέων ανθρώπων στους οποίους στηρίζεται η εκάστοτε κοινωνία για να φέρουν έναν αέρα αλλαγής, ανανέωσης, ανασυγκρότησης. Να αποβάλλουν τα «νεκρά» στοιχεία του παρελθόντος και να διατηρήσουν εκείνα τα γόνιμα στοιχεία και τις αξίες, όπως η ελευθερία, οι οποίες αποτελούν το «λίπασμα» πάνω στο οποίο οι ίδιοι θα δημιουργήσουν. Γι' αυτό κρίνεται σημαντικός ο ρόλος μιας στέρεης και ολόπλευρης παιδείας των νέων κάθε εποχής για την απόκτηση του κατάλληλου ηθικοπνευματικού θωρακισμού με τον οποίο θα εκπληρώσουν το στόχο τους.

[203 λέξεις]